

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ВИННИЧЕНКА

ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНИХ МОВ

Кафедра перекладу, прикладної та
загальної лінгвістики

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДО ВИКОНАННЯ ТА ЗАХИСТУ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ (МАГІСТЕРСЬКОЇ)
РОБОТИ

Державна атестація магістра освіти

Галузь знань 03 Гуманітарні науки

Спеціальність 035 Філологія

Спеціалізація 035.04 Германські мови та літератури (переклад включно)

Освітньо-професійна програма Філологія (Германські мови та літератури

(переклад німецька та англійська мови включно))

Кропивницький – 2019

Методичні рекомендації до виконання та захисту кваліфікаційної (магістерської) роботи для студентів факультету іноземних мов спеціальності 035 Філологія, що здобувають ступінь магістра за освітньо-професійною програмою Філологія (Германські мови та літератури (переклад німецька та англійська мови включно))» /Укл. Ярова Л.О., Везубенко М.М., Лелека Т.О., Тарнавська М.М., Чорна О.О. – Кропивницький: РВВ ЦДПУ ім. В.Винниченка, 2019 – 50 с.

Рецензенти: Кібальнікова Тетяна Володимирівна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри англійської мови та методики її викладання;

Пянковська Ірина Володимирівна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри німецької мови та методики її викладання.

Матеріали містять необхідну для студентів другого (магістерського) рівня вищої освіти інформацію про підготовку, виконання та оформлення кваліфікаційної роботи, а також вимоги до процедури захисту. Подано також критерії оцінювання магістерської роботи за національною та європейською шкалами, правила оформлення використаної літератури за чинними вимогами ВАК України та рекомендації щодо роботи над науковими публікаціями

ЗМІСТ

- 1. Загальні положення та етапи виконання роботи**
- 2. Методологія дослідження**
- 3. Структура магістерської роботи**
- 4. ПРАВИЛА ОФОРМЛЕННЯ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ**

- 4.1. Загальні вимоги
- 4.2. Нумерація сторінок
- 4.3. Нумерація розділів, підрозділів, пунктів, підпунктів
- 4.4. Ілюстрації
- 4.5. Графічні об'єкти (таблиці та рисунки)
- 4.6. Примітки
- 4.7. Виноски
- 4.8. Посилання
- 4.9. Оформлення цитат
- 4.10. Перелік умовних скорочень
- 4.11. Вимоги до оформлення бібліографічних записів
- 4.12. Додатки

- 5. захист магістерської роботи**

- 5.1. Підготовка тесту виступу та презентації на захист

5.2 Вимоги до написання анотації, рецензії та відгуку наукового керівника на кваліфікаційну роботу

- 6. Критерії оцінювання якості виконання кваліфікаційної роботи**

ЛІТЕРАТУРА

ДОДАТКИ

Додаток А. Приклад титульного листа до дипломної роботи

Додаток Б Розташування розділів та підрозділів у роботі

Додаток В Зразок анотації до магістерської роботи

Додаток Г Зразок рецензії на магістерську роботу

Додаток Д Зразок відгуку на магістерську роботу

Магістерська робота – це самостійна індивідуальна кваліфікаційна робота, з елементами дослідництва та інновацій, яка є підсумком теоретичної та практичної підготовки магістрів. Магістерська робота є формою контролю набутих студентом у процесі навчання інтегрованих умінь, знань, навичок, які необхідні для виконання професійних обов’язків.

1. Загальні положення та етапи виконання роботи

Графік підготовки та виконання магістерської роботи:

Вибір теми та її затвердження	I семестр, жовтень
Обґрунтування актуальності, формулювання мети, завдань, методів, гіпотези дослідження, огляд новітньої літератури з проблеми дослідження	I семестр, жовтень
Опрацювання теоретичних засад дослідження	I семестр, жовтень-листопад
Добір фактичного матеріалу	протягом I семестру
Лінгвістична та перекладацька інтерпретація отриманих даних	I семестр, грудень-січень
Написання першого варіанту теоретичного розділу, подання його на ознайомлення керівнику	II семестр, січень-лютий
Виконання завдань практичного розділу, подання його на рецензію керівникові	II семестр, березень-квітень
Внесення змін до теоретичного розділу згідно зауважень керівника	II семестр, травень
Обробка результатів і внесення змін до практичного розділу	III семестр, вересень-жовтень
Виправлення зауважень керівника, оформлення чистового варіанта роботи Написання тексту доповіді, підготовка РР презентації; Перевірка на плагіат; Передзахист; Захист	III семестр, жовтень-листопад

Назва магістерської роботи має бути стислою, відповідати освітній і науковій галузям та суті проблеми, що вирішувалась. Бажано, щоб назва роботи була короткою, відповідала обраній спеціальності. У назві не бажано використовувати ускладнену термінологію псевдонаукового характеру.

Метою магістерської роботи є проведення теоретичних і практичних досліджень, поглиблене осмислення наукової та\або професійної проблеми.

Завдання магістерської роботи залежить від спеціалізації магістерської освітньо-професійної програми і полягає у дослідженні об'єкту, науковому обґрунтуванні результатів дослідження та практичному використанні.

Наповнення магістерської роботи вміщує критичний аналіз літературних джерел та їх узагальнення, опис досліджених фактів, явищ і закономірностей та одержаних власних результатів досліджень. Висновки ґрунтуються на основі власних досліджень, викладаються чітко і лаконічно. При цьому слід уникати загальних слів, бездоказових тверджень, тавтології. Магістерська робота може містити знаковий апарат (формули, графіки, діаграми, схеми, таблиці тощо).

Атестація. Двічі на рік студент проходить атестацію на засіданні профілюючої випускової кафедри. Перший раз – в кінці другого семестру наукові керівники звітують про стан написання роботи.. Апробація результатів КР проводиться Другий раз – у третьому семестрі (листопад) магістрант проходить передзахист у присутності всіх членів кафедри.

До захисту магістерської роботи допускаються студенти та слухачі, які успішно склали екзаменаційну сесію, завершили педагогічну практику та підготували рукопис кваліфікаційної роботи.

ВИБІР ТА ЗАТВЕРДЖЕННЯ ТЕМИ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

Тематика магістерських робіт розробляється відповідною випусковою кафедрою з урахуванням обраної магістерської освітньо-професійної програми й охоплює актуальні питання з фахових перекладацьких, а також дисциплін з прикладної лінгвістики. Тематика магістерських робіт на кафедрі поновлюється кожного навчального року на третину, а студент має право самостійного вибору теми магістерської роботи в межах освітньо-професійної програми. При виборі теми магістерської роботи слід враховувати її актуальність і новизну, наявність наукової бази для виконання, можливість отримання та опрацювання експериментального матеріалу, наявність власних науково-технічних і методичних розробок, майбутнє місце працевлаштування.

Закріплення за студентами тем магістерських робіт і керівників оформлюється наказом ректора за поданням вченої ради факультету після узгодження з завідувачем кафедри. Тема магістерської роботи може бути уточнена за потребою студента/наукового керівника на засіданні відповідної кафедри, але не пізніше, ніж за п'ять місяців до визначеного терміну подання завершеної магістерської роботи до захисту. Зміна теми магістерської роботи оформлюється наказом ректора університету за поданням вченої ради факультету після узгодження з завідувачем випускової кафедри.

2. Методологія дослідження

Обираючи методи дослідження для магістерської роботи з перекладознавства, необхідно пам'ятати, що всі методи можна поділити на дві групи: загальнонаукові та спеціальні. Загальнонаукові методи є універсальними і ефективно застосовуються у науковій роботі будь-якої предметної галузі. Спеціальні методи є дієвими лише для окремої галузі наукових досліджень і враховують специфіку предметної області, що вивчається. У перекладознавстві застосовують лінгвістичні методи досліджень. До ЗАГАЛЬНОНАУКОВИХ методів відносять:

- аналіз;
- синтез;
- індукція;
- дедукція;
- моделювання;
- історично-порівняльний метод.

АНАЛІЗ – це метод, який дає змогу поділяти предмети на складові частини для їх детального вивчення.

СИНТЕЗ припускає з'єднання окремих частин, або рис предмета в єдине ціле.

ІНДУКЦІЯ – перехід від часткового до загального, коли на підставі знання про частину предметів або класів робиться висновок про клас загалом.

ДЕДУКЦІЯ - висновок щодо якогось елемента множини, який робиться на підставі знання загальних властивостей всієї множини;

МОДЕЛЮВАННЯ – ґрунтується на використанні моделі, як засобу дослідження явищ і процесів природи та суспільства. Під моделями розуміють системи, що замінюють об'єкт пізнання.

ІСТОРИЧНИЙ МЕТОД дослідження дозволяє уявно відтворити досліджуваний предмет чи явище у його історичному розвитку і хронологічній послідовності, а також порівняти його з іншими подібними чи

суміжними явищами і показати особливості та динаміку змін цього предмета або явища.

ВАЖЛИВО! Не варто включати до переліку наукових методів у «Вступі» магістерської роботи загальнонаукові методи, за винятком тих випадків, коли вони є провідним методологічним інструментом дослідження, наприклад, історичний метод для дослідження динаміки мовних явищ з часом.

До **ЛІНГВІСТИЧНИХ** методів дослідження, які активно застосовуються у дослідженнях з теорії та практики перекладу, належать:

- описовий;
- зіставний;
- структурний (дистрибутивний аналіз, методика безпосередніх складників, трансформаційний аналіз, компонентний аналіз).

ОПИСОВИЙ МЕТОД – детальний і послідовний опис одиниць мови і пояснення особливостей їх будови та функціонування на певному етапі розвитку мови, тобто в синхронії.

ЗІСТАВНИЙ МЕТОД (контрастивний, типологічний) – сукупність прийомів дослідження й опису мови через її системне порівняння з іншою мовою з метою виявлення її специфіки. В **КОНТРАСТИВНИХ** дослідженнях головна увага приділяється специфічним рисам мов, які порівнюються, в той час як вивчення будь-якого одного мовного явища на матеріалі двох різних мов передбачає використання **ТИПОЛОГІЧНОГО** методу.

СТРУКТУРНИЙ МЕТОД – метод синхронного аналізу мовних явищ лише на основі зв'язків і відношень між мовними елементами. Структурний метод реалізується в таких чотирьох методиках: дистрибутивній, безпосередніх складників, трансформаційній і компонентного аналізу.

ДИСТРИБУТИВНИЙ АНАЛІЗ – методика дослідження мови на основі оточення (дистрибуції) окремих одиниць у тексті. **МЕТОДИКА БЕЗПОСЕРЕДНІХ СКЛАДНИКІВ** – прийом подання словотвірної структури слова і синтаксичної структури словосполучення та речення у вигляді

ієрархії складових елементів. **ТРАНСФОРМАЦІЙНИЙ АНАЛІЗ** – експериментальний прийом визначення синтаксичних і семантичних подібностей і відмінностей між мовними об'єктами через подібності й відмінності в наборах їх трансформацій. **КОМПОНЕНТНИЙ АНАЛІЗ** – система прийомів лінгвістичного вивчення значень слів, суть якої полягає в розщепленні значення слова на складові компоненти, які називають семами, семантичними множниками і, зрідка, маркерами.

Окрім того, можна виділити окрему групу **КІЛЬКІСНО-ЯКІСНИХ** методів, які дозволяють ефективно збирати та аналізувати великий обсяг інформації, необхідний для проведення дослідження. До таких методів належать:

- статистичний метод (лінгвостатистичний метод);
- контент-аналіз;
- метод суцільної вибірки.

ЛІНГВОСТАТИСТИЧНИЙ МЕТОД дозволяє описати поведінку різних мовних одиниць у тексті: частоту їх вживання, розподіл у текстах різного жанру, сполучуваність з іншими одиницями тощо. **КОНТЕНТ-АНАЛІЗ** - це кількісний та якісний аналіз текстів з метою виявлення однорідних елементів і побудови числових закономірностей, який полягає у виділенні певних одиниць тексту (квантифікація та обчислення частоти їх вживання). **МЕТОД СУЦІЛЬНОЇ ВИБІРКИ** застосовують, коли для аналізу використовують усі тексти, де зустрічається аналізована одиниця за умови значної кількості опрацьованих текстів.

ВАЖЛИВО! Під час визначення методів варто проаналізувати мету і завдання наукової роботи з метою співставлення конкретних методів з окремими завданнями дослідження, адже кожен етап роботи може вимагати застосування різних методів. Також варто переглянути методи дослідження на етапі узагальнення висновків роботи і внести необхідні зміни, які фіксуються у вступі.

3. Структура магістерської роботи

Магістерська робота з теорії та практики перекладу має висвітлювати актуальну проблему перекладознавства і за змістом має відповідати тематиці наукових досліджень, розробленій та затвердженій кафедрою перекладу, прикладної та загальної лінгвістики ЦДПУ імені Володимира Винниченка. Магістерське дослідження виконується державною мовою або іноземною мовою, що вивчається (англійською або німецькою). Мова дослідження визначається та затверджується на кафедрі перекладу, прикладної та загальної лінгвістики. Обсяг роботи складає 70-100 сторінок основного тексту.

Структурно магістерська робота поділяється на:

- вступну частину;
- основну частину
- додатки

ВСТУПНА ЧАСТИНА має містити наступні структурні елементи:

- титульний аркуш;
- перелік умовних позначень, символів, одиниць, скорочень, термінів (якщо вони є у роботі);
- зміст;
- вступ.

ОСНОВНА ЧАСТИНА складається з таких компонентів:

- двох або трьох розділів, які розкривають основний зміст роботи відповідно до завдань магістерського дослідження (перший та другий розділ мають містити теоретичні узагальнення з обраної проблематики, останній розділ є практичною частиною, яка реалізує теоретичний досвід на практиці);
- висновків в кінці кожного розділу та загальні висновки у кінці роботи;
- списку використаних джерел, оформлений згідно затверджених вимог.

ДОДАТКИ містять практичний матеріал дослідження, наприклад, оригінальні тексти та їх переклади, що використовувались для реалізації практичних завдань магістерської роботи.

ТИТУЛЬНА СТОРІНКА є першою сторінкою будь-якої наукової роботи і є основним джерелом бібліографічної інформації, необхідної для обробки та пошуку документа.

Титульна сторінка обов'язково повинна мати такі відомості про виконану роботу:

- назву міністерства та навчального закладу;
- гриф допущення до захисту;
- повну назву документа;
- прізвище, ім'я, по-батькові автора;
- відомості про наукового керівника;
- підписи відповідальних осіб, включаючи керівника роботи;
- рік виконання магістерської роботи.

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ, СИМВОЛІВ, ОДИНИЦЬ ТА СКОРОЧЕНЬ є необов'язковим елементом дослідження і присутній лише у разі необхідності. Його розташовують на окремій сторінці перед змістом і в ньому наводять умовні позначення, необхідні для розуміння специфічних термінів та явищ, описаних у роботі.

ЗМІСТ розташовують безпосередньо перед вступом, починаючи з нової сторінки. Зміст є важливою складовою роботи, оскільки містить посилання на ключові елементи наукової роботи, він має включати список усіх складових частин дослідження із вказівкою на номер сторінки, з якої та чи інша частина починається. У змісті повинні міститися посилання на перелік умовних скорочень (якщо він є); вступ; заголовки розділів та підрозділів (за наявності останніх); висновки; список використаних джерел; додатки (за їх наявності). Сторінка, на якій міститься список умовних позначень, НЕ ЗАЗНАЧАЄТЬСЯ у змісті.

У ВСТУПІ мають бути чітко визначені:

– актуальність проблеми, яка зумовила вибір теми дослідження, із зазначенням ступеня вивчення проблеми та прізвищ науковців, що нею займалися за хронологічним або концептуальним принципом;

– об'єкт дослідження;

– предмет дослідження;

– мета та завдання роботи;

– методи дослідження;

– наукова новизна роботи;

– теоретичне та практичне значення дослідження;

– структура роботи.

ВАЖЛИВО! Необхідно чітко розрізнити об'єкт та предмет дослідження, адже **ОБ'ЄКТОМ** є об'єктивна сукупність властивостей, що є джерелом інформації, полем наукового пошуку; Визначаючи об'єкт, ми відповідаємо на питання про те, що нами розглядається. **ПРЕДМЕТ** дослідження – це та властивість або відношення в об'єкті, що підлягає глибокому спеціальному вивченню; це аспект розгляду, який дає уявлення про те, які сторони, властивості, функції об'єкта вивчаються; це те, що міститься в межах об'єкта. Об'єкт і предмет дослідження співвідносяться між собою як загальне і часткове. Так, наприклад, якщо темою магістерської роботи є «Лексико-граматичні особливості перекладу текстів фармацевтичної галузі», то об'єктом дослідження можуть стати тексти фармакологічної тематики, а предметом виступатимуть лексичні та граматичні особливості перекладу таких текстів.

Вступ варто оформлювати наприкінці роботи над дослідженням. Це дозволить перевірити відповідність виконаного дослідження структурі, меті та завданням, поставленим на початку роботи, а також вивірити правильність виконання дослідження. Обсяг вступу не повинен перевищувати 10% від загального обсягу роботи.

ОСНОВНИЙ ТЕКСТ ДОСЛІДЖЕННЯ – це виклад відомостей про об'єкт та предмет дослідження, які є необхідними для розкриття сутності роботи. Зміст дослідження подається у вигляді розділів (двох або трьох), які за необхідності можуть поділятися на підрозділи.

ВАЖЛИВО! Назви розділів та підрозділів повинні відрізнятися від загальної назви роботи. Не слід вживати назв на кшталт «Основна частина», «Перший розділ», тощо, адже це лише назви структурних частин дослідження.

ОСНОВНИЙ ТЕКСТ РОБОТИ повинен мати дві логічні складові – теоретичну частину та практичну або дослідницьку. Перший розділ має, як правило, теоретичний характер. У цьому розділі подається теоретичне підґрунтя проблеми, історія її вивчення, погляди та підходи до її аналізу, наводяться основні поняття та ключові терміни, окреслюється методологія проведення дослідження, принципи класифікації даних. У наступному розділі, описується процес практичної роботи, виконаної дослідником, етапи та висновки, зроблені після кожного з них, викладаються результати роботи з практичним матеріалом дослідження.

ВАЖЛИВО! Ілюстративний матеріал (графіки, таблиці, скріншоти, тощо) є важливою складовою будь-якого дослідження, проте НЕ ВАРТО перевантажувати ним основний текст роботи, у такому випадку його слід розміщувати у додатках. Особливістю наукових робіт з перекладознавства є необхідність наведення численних прикладів мовних явищ. Проте надмірна кількість таких прикладів порушує науковість викладу матеріалу, відволікає від основного завдання дослідження, тому **РЕКОМЕНДУЄТЬСЯ** розміщувати такі приклади у додатках, а у тексті роботи робити посилання та узагальнення у вигляді діаграм, таблиць або висновків.

НЕОБХІДНО ТАКОЖ ПАМ'ЯТАТИ, що під час написання роботи варто дотримуватися певного співвідношення обсягів структурних частин. Так, теоретична частина має становити приблизно **ТРЕТИНУ** від усієї магістерської роботи.

ВИСНОВКИ розміщують безпосередньо після викладу основного тексту структурної частини роботи. Загальні висновки розміщуються у кінці роботи перед списком джерел і починаються з нової сторінки. Загальні висновки повинні містити в собі узагальнення висновків, наведених у кінці кожного розділу та відповідати поставленим та окресленим у тексті вступу завданням. Також висновки можуть містити рекомендації щодо практичного використання здобутків виконаного дослідження.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ розташовується після основного тексту роботи та загальних висновків та містить розташовані за алфавітом бібліографічні джерела, якими користувалися при написанні роботи, на які посилалися, цитуючи та використовуючи окремі теоретичні

ДОДАТКИ розміщують після списку використаної літератури. У додатках зазвичай вміщують матеріали, які не можуть бути розміщені в основній частині наукової роботи через великий обсяг або надмірну деталізацію. У додатки можуть міститися додаткові ілюстрації або таблиці, фотографії, формули, розрахунки, опис комп'ютерних програм, що використовувались або були створені у процесі виконання дослідження.

4. ПРАВИЛА ОФОРМЛЕННЯ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

4.1. Загальні вимоги

Обсяг магістерської роботи становить 55-70 сторінок, список використаної літератури повинен налічувати 70-85 позицій. Бібліографічні джерела мають бути новітніми, не більше 10 років від дати публікації.

Магістерську роботу друкують машинописним способом або за допомогою принтера на одному боці аркуша білого паперу формату А4 (210x297 мм) з використанням шрифту Times New Roman текстового редактора Word розміру 14 з 1,5 міжрядковим інтервалом.

Текст роботи друкують, залишаючи поля таких розмірів: ліве-30 мм, праве -10мм, верхнє-20 мм, нижнє -20 мм. Відступ на абзац становить 1,25 см.

Шрифт друку повинен бути чітким, чорного кольору, середньої жирності. Щільність тексту повинна бути однакова у всій роботі.

Вписувати у текст роботи окремі іншомовні слова, формули, умовні знаки можна чорнилом, тушшю, пастою тільки чорного кольору, при цьому щільність вписаного тексту повинна бути наближеною до щільності основного тексту.

Друкарські помилки, описки, графічні неточності, які виявилися під час написання роботи, можна виправляти підчищенням або зафарбовуванням білою фарбою та нанесенням на тому самому місці або між рядками виправленого тексту (фрагменту рисунка) машинописним способом. Допускається наявність не більше двох виправлень на одній сторінці.

Обсяг основного тексту магістерської роботи 3,2-4,5 авторських аркушів (130-180 тис. знаків). До загального обсягу роботи не входять список використаних джерел, додатки, таблиці та рисунки, які повністю займають площу сторінки. Але всі сторінки зазначених структурних одиниць підлягають суцільній нумерації.

Сторінки роботи нумерують арабськими цифрами (Times New Roman, 14 кегль), ставлячи їх у правому верхньому куті над текстом.

Титульний лист, перелік умовних скорочень, зміст включають у загальну нумерацію, проте не нумерують. Точку після номеру сторінки не ставлять.

Текст основної частини студентської наукової роботи поділяють на розділи, підрозділи, пункти та підпункти.

Заголовки структурних частин роботи «ЗМІСТ», «ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ», «ВСТУП», «РОЗДІЛ», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ», «ДОДАТКИ» друкують великими літерами симетрично до тексту. Заголовки підрозділів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу. Крапку в кінці заголовка не ставлять. Якщо заголовок складається з двох або більше речень, їх розділяють крапкою. Перенесення слів у заголовку розділу не допускається.

Інтервал між найменуваннями розділу і підрозділу становить 2 рядки, а текст від підрозділу відокремлюється інтервалом в один рядок (Додаток А).

Не допускається розміщувати назву розділу, підрозділу, а також пункту та підпункту в нижній частині сторінки, якщо після неї розміщено тільки один рядок тексту.

Кожну структурну частину студентської наукової роботи треба починати з нової сторінки. При цьому слід звернути увагу на те, що остання сторінка розділу повинна бути заповнена текстом на 2/3 обсягу. Наступний підрозділ у розділі починається на тій же сторінці, на якій закінчився попередній.

До загального обсягу роботи не входять додатки, список використаних джерел, таблиці та рисунки, які повністю займають площу сторінки. Але всі сторінки зазначених елементів підлягають нумерації на загальних засадах.

Розділи і підрозділи повинні мати заголовки. Пункти і підпункти можуть мати заголовки. Заголовки структурних елементів тексту і заголовки розділів

слід розташовувати посередині і друкувати великими літерами без крапок в кінці, не підкреслюючи, напівжирним шрифтом.

Заголовки підрозділів, пунктів і підпунктів тексту слід починати з абзацного відступу і друкувати маленькими літерами, крім першої великої, не підкреслюючи, напівжирним шрифтом, без крапки в кінці.

Кожна структурна частина роботи (зміст, список скорочень, вступ, розділи, висновки, список використаної літератури, додатки) починаються з нової сторінки. Заголовки структурних частин роботи (ЗМІСТ, ВСТУП і т. ін.) друкуються прописними літерами по центру

Перенесення слів у роботі допускається, якщо воно відповідає орфографічним нормам.

Текст роботи повинен бути коротким, точним, виключати різні тлумачення. Варто уникати зайвого вживання дієприкметникових зворотів, шаблонних і загальних фраз. Терміни і визначення повинні бути єдиними, прийнятими в науковій літературі, відповідати встановленим стандартам. Якщо в тексті застосовуються специфічні скорочення, символи, необхідно дати їм спеціальне роз'яснення.

Дефіс та тире. При друкуванні тексту слід чітко диференціювати тире та дефіс. Дефіс – це коротка риска (-), що вживається як знак переносу частин слова з одного рядка на інший або як з'єднувальна риска між словами, наприклад: «навчально-виховний процес». Тире (–) ставиться перед «це», перед узагальнюючим словом, що стоїть після однорідних членів речення, тощо, наприклад: «методи навчання – це ...», «В. О. Сухомлинський – педагог-практик, педагог-новатор».

4.2. Нумерація сторінок

Сторінки магістерської роботи слід нумерувати арабськими цифрами (Times New Roman, 14 кегль), додержуючись наскрізної нумерації впродовж усього тексту наукового дослідження. Номер сторінки проставляють у правому верхньому кутку сторінки без крапки в кінці.

Титульний лист включають до загальної нумерації сторінок.

Ілюстрації і таблиці, розміщені на окремих сторінках, включають до загальної нумерації сторінок. Номери сторінок на них не проставляють.

4.3. Нумерація розділів, підрозділів, пунктів, підпунктів

Розділи, підрозділи, пункти, підпункти магістерської роботи слід нумерувати арабськими цифрами.

Розділи магістерської роботи мають порядкову нумерацію в межах викладення роботи і позначаються арабськими цифрами без крапки, наприклад: РОЗДІЛ 1, РОЗДІЛ 2 тощо.

Підрозділи повинні мати порядкову нумерацію в межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу і порядкового номера підрозділу, відокремлених крапкою. Після номера підрозділу ставиться крапка, наприклад: 1.1. або 2.1.

Пункти мають порядкову нумерацію в межах кожного розділу або підрозділу. Номер пункту складається з номера розділу і порядкового номера пункту, або номера розділу, порядкового номера підрозділу та порядкового номера пункту, відокремлених крапкою, після номера пункту крапку не ставлять, наприклад: 2.1.1. або 2.1.2.

4.4. Ілюстрації

Для пояснення тексту дипломної роботи, що викладається, допускається його ілюструвати графіками, діаграмами, схемами, фото тощо. Ілюстрації, вміщені у текст дипломної роботи, іменують рисунками.

Ілюстрації (креслення, рисунки, графіки, схеми, діаграми, фотознімки) слід розміщувати в роботі безпосередньо після тексту, де вони згадуються вперше або на наступній сторінці. На всі ілюстрації мають бути посилання.

Фотознімки розміром менше за формат А4 мають бути наклеєні на аркуш білого паперу формату А4.

Ілюстрації повинні мати назву, яку розміщують під ілюстрацією.

За необхідності під ілюстрацією розміщують пояснювальні дані (підрисунковий текст). Ілюстрація позначається словом «Рис. — », що разом

із назвою ілюстрації розміщують після самої ілюстрації, наприклад, «Рис.2.1. Дифрактограма».

Ілюстрації слід нумерувати арабськими цифрами порядковою нумерацією в межах розділу, за винятком ілюстрацій, наведених у додатках.

Номер ілюстрації складається з номеру розділу і порядкового номера ілюстрації, відокремлених крапкою, наприклад: Рис.2.1. – це перший рисунок другого розділу.

Якщо у магістерській роботі вміщено тільки одну ілюстрацію, її нумерують згідно з вимогами.

Якщо ілюстрація не вміщується на одній сторінці, можна переносити її на наступні сторінки, вміщуючи назву ілюстрації на першій сторінці, пояснювальні дані – на кожній сторінці, і під ними позначають: «Рис. __, лист __». У разі, коли ілюстрація перевищує одну сторінку, її краще виносити у додатки, а в самій роботі робити на неї посилання.

4.5. Графічні об'єкти (таблиці та рисунки)

Ілюстрації (фотографії, схеми, графіки, карти) і *таблиці* необхідно подавати в роботі безпосередньо після тексту, де вони згадані вперше, або на наступній сторінці. Якщо ілюстрації і таблиці займають цілий аркуш, останній нумерують за загальними правилами. Таблицю, малюнок або креслення, розміри якого більше формату А4, враховують як одну сторінку і розміщують у відповідних місцях після згадування в тексті або в додатках.

Ілюстрації позначають словом «Рис.», а *таблиці* словом «Таблиця». Їх нумерують послідовно в межах розділу, за винятком ілюстрацій і таблиць, поданих у додатках.

Номер ілюстрації та таблиці повинен складатися з номера розділу і порядкового номера ілюстрації / таблиці, між якими ставиться крапка. Наприклад, Рис. 2.1. означає першу ілюстрацію, подану в другому розділі роботи.

Номер, назва і пояснювальні підписи ілюстрації розміщують послідовно під ілюстрацією.

Наприклад:

Навички мислення нижчого порядку

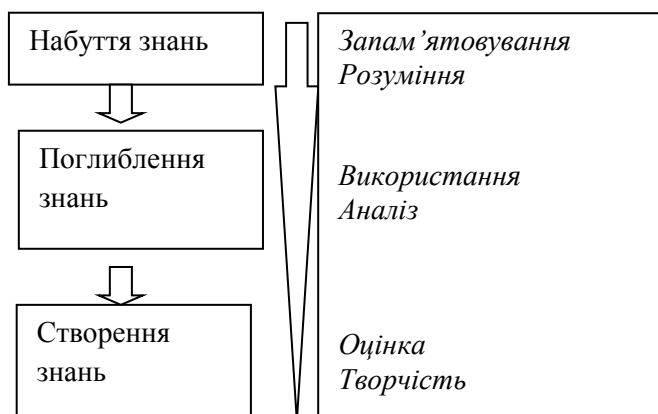

Рис. 2.1. Розвиток навичок мислення вищого порядку у процесі навчання

Таблиці. Цифровий матеріал, який необхідний для кращого розуміння викладеного у магістерській роботі матеріалу, як правило, оформляють у вигляді таблиць. Напис «Таблиця» із зазначенням її номера розміщують у правому верхньому куті, а під ним симетрично до тексту – назву таблиці.

Таблиці розміщені у дипломній магістерській роботі оформляють відповідно:

Таблиця 1.1.

Частота застосувань способів перекладу рекламних слоганів

Спосіб перекладу рекламних слоганів	Кількість рекламних слоганів (шт.)	Питома вага рекламних слоганів (%)
стандартизація	62	58,5
адаптація	44	41,5
Загальна кількість	106	100

При переносі частини таблиці на інший аркуш (сторінку) слово «Таблиця» і номер її вказують один раз справа над першою частиною таблиці, над іншими частинами пишуть слова «Продовження табл.» і вказують

номер таблиці, наприклад: «Продовження табл. 1.2». Якщо текст, який повторюється в графі таблиці, складається з одного слова, його можна замінити лапками; якщо з двох або більше слів, то при першому повторенні його замінюють словами «Те ж», а далі лапками. Ставити лапки замість цифр, марок, знаків, математичних і хімічних символів, які повторюються, не слід. Якщо цифрові або інші дані в якому-небудь рядку таблиці не подають, то в ньому ставлять прочерк.

Формули в роботі (якщо їх більше одної) нумерують у межах розділу. Номер формули складається з номера розділу і порядкового номера формули в розділі, між якими ставлять крапку. Нумери формул пишуть біля правого берега аркуша на рівні відповідної формули в круглих дужках, наприклад: (3.1) (перша формула третього розділу).

4.6. Примітки

Примітки вміщують у магістерську роботу у разі необхідності пояснення змісту тексту таблиці або ілюстрації.

Примітки розташовують безпосередньо після тексту, таблиці, ілюстрації, до яких вони відносяться.

Одну примітку не нумерують.

Слово «Примітка» друкують з великої літери з абзацного відступу, не підкреслюють, після слова «Примітка» ставлять крапку і з великої літери в тому ж рядку подають текст примітки.

Деякі примітки нумерують послідовно арабськими цифрами з крапкою. Після слова «Примітки» ставлять двокрапку і з нового рядка з абзацу після номера примітки з великої літери додають текст примітки.

4.7. Виноски

Пояснення до окремих даних, наведених у тексті або таблиці, допускається оформляти виносками.

Виноски позначають надрукованими знаками у вигляді арабських цифр (порядкових номерів) з дужкою.

Нумерація виносок – окрема для кожної сторінки.

Знаки виноски проставляють безпосередньо після того слова, числа, символу, речення, до якого подають пояснення, та перед текстом пояснення.

Текст виноски вміщують під таблицю або в кінці сторінки і відокремлюють від таблиці або тексту лінією довжиною 30-40 мм, проведеною в лівій частині сторінки.

Текст виноски починають з абзацного з мінімальним міжрядковим інтервалом.

4.8. Посилання

Використання в роботі основних цитат, цифрових даних, схем, формул тощо, запозичених з літературних та інших джерел, а також запозичення думок, висновків інших авторів, обов'язково повинне супроводжуватися посиланням на назву джерела.

Числові посилання на джерела маркують порядковим номером за списком використаної літератури, виділеним квадратними дужками, наприклад, «...у роботах [1-5]...». Якщо можливо, разом із порядковим номером за списком використаної літератури позначається і сторінка джерела, яка цитується «...за визначенням М. Кочергана [5, с. 46]...» (тобто п'яте джерело в списку використаної літератури, сторінка 46).

У разі необхідності посилання на кілька джерел, їх перелік відмежовується крапкою з комою, наприклад: [14, с. 13; 32, с. 45; 59, с. 141].

Іменні посилання – теж використовують квадратні дужки, але з наведенням прізвища автора (без ініціалів) у транскрипції оригіналу, року видання і сторінки. Наприклад: [Арутюнова 1999, с. 342; КСКТ1997, с. 172; Эрлих 2007, с. 47; Урысон 2006, с. 23; Austin 1994, с. 89; Fougeron 1990, с. 127; König 2008, с. 225].

Якщо в роботі використовуються декілька праць одного автора і одного року видання, слід використовувати літери – *a*, *b* і т.д. – поряд із зазначенням року видання (і в тексті МР у посиланнях, і в списку використаних джерел), наприклад: [Ковалець 1999а, с. 342].

Слід звернути увагу на те, що посилання роблять тільки на першоджерело. Це означає, що опосередковане (вторинне) цитування не допускається. В окремих випадках при цитуванні, наприклад, праць вченого, чия наукова робота відсутня в доступних бібліотечних фондах, можна зробити і непряме (вторинне) посилання на підручник або роботу іншого автора, де ця цитата наведена, наприклад: (цит. за: [29, с. 76]) або (цит. за [Урысон 2006, с. 23]).

При посиланнях на розділи, підрозділи, пункти, підпункти, ілюстрації, таблиці, формули, додатки, зазначають їх номери.

При посиланнях слід писати: «...у Розділі 4...», «...див. 2.1...», «...за 3.3.4...», «...відповідно до 2.3.2.1...», «...на Рис.1.2...» або «...уТабл. 3.2...», «...(див. 3.2)...», «...за формулою (3.1)...», «...у Додатку Б...».

4.9. Оформлення цитат

Під час роботи з різними джерелами (наукова та начальна література, періодичні видання) студент виписує цитати. Науковий етикет вимагає точно відтворювати цитований текст, бо найменше скорочення може спотворити зміст, викладений автором. У теоретичній частині на одній сторінці тексту можна наводити 2-3 цитати різних авторів.

Загальні вимоги до цитування такі:

а) текст цитати починається і закінчується лапками та наводиться в тій граматичній формі, в якій він поданий у джерелі, зі збереженням особливостей авторського написання. Наукові терміни, запропоновані іншими авторами, не виділяються лапками, за винятком тих, що викликали загальну полеміку. У цих випадках використовується вираз «так званий»;

б) цитування повинно бути повним, без довільного скорочення авторського тексту та без перекручень думок автора. Пропуск слів, речень, абзаців при цитуванні допускається без перекручення авторського тексту і позначається трьома крапками. Вони ставляться у будь-якому місці цитати (на початку, всередині, наприкінці). Якщо перед випущеним текстом або за

ним стояв розділовий знак, то він не зберігається) кожна цитата обов'язково супроводжується посиланням на джерело;

г) при непрямому цитуванні (переказі, викладі думок інших авторів своїми словами), що дає значну економію тексту, слід бути гранично точним у викладенні думок автора, коректним щодо оцінювання його результатів і давати відповідні посилання на джерело;

д) якщо необхідно виявити ставлення автора роботи до окремих слів або думок з цитованого тексту, то після них у круглих дужках ставлять знак оклику або знак питання;

е) коли студент, наводячи цитату, виділяє в ній деякі слова, то робиться спеціальне застереження, тобто після тексту, який пояснює виділення, ставиться крапка, потім дефіс і вказуються ініціали автора роботи, а весь текст застереження вміщується у круглі дужки.

Примітка 4. Ілюстративний матеріал – авторські цитати (окремі слова і вирази) наводять у лапках курсивом з посиланням на автора. Уривки авторського тексту (фрагменти текстів, що аналізуються) виділяють курсивом з посиланням на автора.

Наприклад: (цит. за: [29, с. 76]).

Рекомендується робити посилання на останні видання авторів або публікації, з яких запозичені матеріали чи окремі результати. Найбільш ранні видання можна посилатися в тих випадках, коли праці, що містять необхідний матеріал, не перевидавалися.

При використанні відомостей, матеріалів з монографій, оглядових статей, інших джерел, що мають велику кількість сторінок, в посиланні слід точно вказати номери сторінок, ілюстрацій, таблиць, на які є посилання в роботі.

Примітка 5. Перед крапками, комами, двокрапками, крапками з комами, знаками питання та оклику, а також після дужок і лапок пропуски не ставляться. Лапки по всій роботі повинні бути уніфікованими (або " ", або « »)

4.10. Перелік умовних скорочень

Перелік повинен розташовуватись стовпцем. Ліворуч в алфавітному порядку наводять умовні позначення, символи, одиниці, скорочення і терміни, праворуч – їх детальну розшифровку.

4.11. Вимоги до оформлення бібліографічних записів

Джерела розміщують в алфавітному порядку прізвищ перших авторів. Використані словники та ілюстративний матеріал оформлюються окремими списками, при цьому зберігається загальна нумерація всіх позицій:

Список використаних джерел

1.

2.

...

47.

48.

Лексикографічні джерела

49.

50.

...

55.

56.

Джерела ілюстративного матеріалу

57.

58.

...

61.

**Приклади оформлення бібліографічного опису у списку джерел
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ**

Характеристика джерела	Приклад оформлення
КНИГИ	
Один автор	<p>1. Карпенко О. Г., Янченко Т. В. Соціально-педагогічна підтримка дітей в Україні в історичному контексті : монографія. Київ : НПУ, 2006. 159 с.</p> <p>2. Матюх Н. Д. Що дорожче срібла-золота : [розповідь про 70-річний шлях Київ. ювелір. з-ду] / [ред. рада: Цюпко С. В. (голова) та ін.]. К. : Асамблея діл. кіл : Ін-тсоц. іміджмейкінгу, 2006. 311 с.</p> <p>3. Eduarts Map [Electronic Source] / The Canadian Network for Arts and Learning. 2014. URL: http://www.eduarts.ca/eduarts-map (lastaccess: 14.02.2018).</p> <p>4. Шкляр В. Елементал : [роман]. Львів : Кальварія, 2005. 196 с.</p> <p>5. Федорова Л. Д. З історії пам'яткоохоронної та музейної справи у Наддніпрянській Україні. 1870-ті — 1910-ті рр. Київ, 2013. 373 с.</p>
Два автори	<p>1. Zhovinsky E. Ya., Kryuchenko N. O., Paparyha P. S. Geochemistry of Environmental Objects of the Carpathian Biosphere Reserve. Kyiv, 2013. 100 p.</p> <p>2. Аксьонова Л. В., Гридін В. Т. Сучасні тести для дівчат / пер. з рос. О. А. Росинська. Донецьк : БАО, 2004. 416 с.</p> <p>3. Крушельницька О. В., Мельничук Д. П. Управління персоналом : навч. посіб. Вид. 2-е, переробл. і допов. Київ, 2005. 308 с.</p>
Три автори	<p>1. Панько Т. І., Кочан І. М., Мацюк Г. П. Українське термінознавство : підруч. для студ. гуманітар. спец. вищ. навч. закл. Львів : Світ, 1994. 216 с.</p> <p>2. Скидан О. В., Ковальчук О. Д., Янчевський В. Л. Підприємництво у сільській місцевості : довідник. Житомир, 2013. 321 с.</p>
Чотири автори	<p>1. Методика нормування ресурсів для виробництва продукції рослинництва / Вітвіцький В. В., Кисляченко М. Ф., Лобастов І. В., Нечипорук А. А. Київ : Укראгропромпродуктивність, 2006. 106 с.</p>
П'ять і більше авторів	<p>1. Методи підвищення природної рибопродуктивності ставів / Андрющенко А. І. та ін. ; за ред. М. В. Гринжевського. Київ, 1998. 124 с. Автор і перекладач</p>

	2. Котлер Ф. Основы маркетинга : учеб. пособие / пер. с англ. В. Б. Боброва. Москва, 1996. 698 с.
Без автора	
Збірники	1. Органічне виробництво і продовольча безпека : зб. матеріалів доп. учасн. III Міжнар. наук.-практ. конф. / Житомир. нац. агрокол. ун-т. Житомир : Полісся, 2015. 648 с. 2. Софія Київська: Візантія. Русь. Україна. Вип. II. Київ, 2012. 464 с.
Матеріали конференцій, з'їздів	1. Кібернетика в сучасних економічних процесах : зб. текстів виступів на республік. міжвуз. наук.-практ. конф. / Держкомстат України, Ін-т статистики, обліку та аудиту. К. : ІСОА, 2002. 147 с. 2. Фізика імпульсних разрядов в конденсированих средах. Матеріали XVI Международной научной конференции (19—22 авг. 2013, г. Николаев). Николаев, 2013. 253 с.
Словники	1. Географія : словник-довідник / авт.-уклад. Ципін В.Л. Х. : Халімон, 2006. 175 с. 2. Європейський Союз : словник-довідник / ред.-упоряд. М. Марченко. К. : К.І.С., 2006. 138 с.
СЕРІАЛЬНІ ТА ПРОДОВЖУВАНІ ВИДАННЯ	
Газета	Світ: всеукр. тижн. / засн.: Мін-во освіти і науки України, Нац. акад. наук України. 1997, квітень — . Київ. Щотиж. 1997, № 1—5.
Журнал	Вісник Національної академії наук України: загальнонаук. журн. / засн.: Нац. акад. наук України. 1928, жовтень — . Київ. Щоміс. 2016, № 1—12.
Бюлетень	Бюлетень Міністерства юстиції України : наук. журн. / засн.: Мін-во юст. України. 1999. Київ. Щоміс. 2016, № 6, 24 с.
Продовжуваний збірник	Наука України у світовому інформаційному просторі: серія / засн.: Нац. акад. наук України. 2008— . Київ: Академперіодика

Каталоги	Пам'ятки історії та мистецтва Львівської області : каталог-довідник / авт.-упоряд. М. Зобків та ін. Львів : Новий час, 2003. 160 с.
ДИСЕРТАЦІЇ	Копистинська І. Тенденції сучасного вітчизняного книговидання: організаційний, тематичний та рекламно-промоційний аспекти (1991–2003 рр.) : дис. ... канд. філол. наук: [спец.] 10.01.08«Журналістика» / КНУ ім. Тараса Шевченка, Інститут журналістики.К., 2004. 223 с.
АВТОРЕФЕРАТИ ДИСЕТАЦІЙ	1.Щукін С. П. Хірургічне лікування хворих з тромботичними ускладненнями при тяжких формах варикозної хвороби : автореф.дис. на здобуття наук.ступеня канд. мед. наук : [спец.] 14.01.03 «Хірургія» / Нац. ін-т хірургії та трансплантології ім. О. О. Шалімова НАМН України. Київ, 2017. 22 с. 2.Романчук Л. Д. Оцінка джерел надходження радіонуклідів до організму мешканців сільських територій Полісся України : дис. ... д-ра с.-г. наук : 03.00.16 / Житомир. нац. агрокол. ун-т. Житомир, 2011. 392 с.
БАГАТОТОМНІ ВИДАННЯ	
Видання загалом	Енциклопедія історії України: у 10 т. Київ: Наук. думка, 2013. Т. 10. 784 с.
Окремий том	1.Dark energy and dark matter in the Universe. In three vol. Vol. 3. Dark matter: Observational manifestation and experimental searches. Kyiv: Akadempriodyka, 2015. 356 p. 2. Генетика і селекція в Україні на межі тисячоліть : у 4 т. / гол. ред. В. В. Моргун. Київ : Логос, 2001. Т. 2. 636 с. 3. Фауна України. В 40 т. Т. 36. Инфузории. Вып. 1. Суктории (<i>Ciliophora, Suctorea</i>) / И. В. Довгаль. Киев : Наукова думка, 2013. 271 с.
ЧАСТИНА КНИГИ ЧИ ПЕРІОДИЧНОГО ВИДАННЯ	
1 автор	Юзвенко Т. Ю. Зміни функціонального стану щитоподібної залози у хворих на цукровий діабет 2 типу з надмірною масою тіла //Ендокринна патологія у віковому аспекті : матеріали наук.-практ. конф. з міжнар. участю (м. Харків, 26-27 листоп. 2015 р.). Харків, 2015. С. 106–107.

2 автори	Гордієнко В. В., Косуба Р. Б. Вікові особливості екологічно обумовленого накопичення важких металів в органах інтактних лабораторних щурів // Клінічна та експериментальна патологія. 2016. Т. 15, № 3. С. 26–29.
3 автори	Бандрівський Ю. Л., Виноградова О. М., Бандрівська О. О. Комбінована індексна оцінка гігієни порожнини рота у хворих на генералізований пародонтит із різною груповою належністю крові // Клінічна та експериментальна патологія. 2016. Т. 15, № 3. С. 12–15.
4 автори	Гістологічне дослідження впливу збору антидіабетичного на тканини підшлункової залози щурів із цукровим діабетом, індукованим введенням дексаметазону / А. О. Савич, С. М. Марчишин, Н. М. Островський, Ю. Б. Лар'яновська // Фармацевтичний журнал. 2016. № 5. С. 92–100.
Більше 4-х авторів	Використання вобензиму в комплексному лікуванні хворих працездатного віку на цукровий діабет із гемофтальмом / С. О. Сокур, В. В. Жмурик, І. В. Семенюк [та ін.] // Ендокринна патологія у віковому аспекті : матеріали наук.-практ. конф. з міжнар. участю (м. Харків, 26–27 листоп. 2015 р.). Харків, 2015. С. 90.
Стаття із журналу, збірника, розділ книги Незалежно від кількості авторів у позатекстовому переліку бібліографічних посилань (списку літератури)	<p>1. Яцків Я. С., Радченко А. І. Про ефективність видання наукових журналів в Україні. <i>Вісн. НАН України</i>. 2012. № 6. С. 62—67.</p> <p>2. Назарчук З. Т. Дифракция Е-поляризованных электромагнитных волн на цилиндрическом экране с сечением в виде ломаной кривой. <i>Волны и дифракция</i>. Тбилиси, 1985. Кн. 1. С. 507—511.</p> <p>3. Скальський В. Р. Становлення методу акустичної емісії в установах Західного наукового центру. <i>Теорія і практика раціон. проектування, виготовлення і експлуатації машинобуд. конструкцій</i>: Праці 2 міжнар. наук.-техн. конф. (Львів, 11—13 лист. 2010). Львів, 2010. С. 9—10.</p>

Розділ книги	Саблук П. Т. Напрямки розвитку економіки в аграрній сфері виробництва. <i>Основи аграрного підприємництва</i> / за ред. М. Й. Маліка. Київ, 2000. С. 5–15.
Тези доповідей, матеріали конференцій	1.Зінчук Т. О. Економічні наслідки впливу продовольчих органічних відходів на природні ресурси світу. <i>Органічне виробництво і продовольча безпека</i> : зб. матеріалів доп. учасн. II Міжнар. наук.-практ. конф. Житомир : Полісся, 2014. С. 103–108. 2.Скидан О. В., Судак Г. В. Розвиток сільськогосподарського підприємництва на кооперативних засадах. <i>Кооперативні читання: 2013 рік</i> : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., 4–6 квіт. 2013 р. Житомир : ЖНАЕУ, 2013. С. 87–91.
ЕЛЕКТРОННІ РЕСУРСИ	
Книги	Ілляшенко С. М., Шипуліна Ю. С. Товарна інноваційна політика : підручник. Суми : Університетська книга, 2007. 281 с. URL: ftp://lib.sumdu.edu.ua/Books/1539.pdf (дата звернення: 10.11.2017).
Періодичні видання	Клітна М. Р., Брижань І. А. Стан і розвиток органічного виробництва та ринку органічної продукції в Україні. <i>Ефективна економіка</i> . 2013. № 10. URL: http://www.m.nauka.com.ua/?op=1&j=efektyvna-ekonomika&s=ua&z=2525 (дата звернення: 12.10.2017). Neave H. Deming's 14 Points for Management: Framework for Success. <i>Journal of the Royal Statistical Society. Series D (The Statistician)</i> . 2012. Vol. 36, № 5. P. 561–570. URL: http://www2.fiu.edu/~revellk/pad3003/Neave.pdf (Last accessed: 02.11.2017).
Сторінки з веб-сайтів	Що таке органічні продукти і чим вони кращі за звичайні? <i>Екологія життя</i> : веб-сайт. URL: http://www.eco-live.com.ua (дата звернення: 12.10.2017).
Опис ресурсу загалом	Наукові публікації і видавнича діяльність НАН України. Київ, 2007. URL: http://www.nas.gov.ua/publications (дата звернення: 19.03.2014).

Опис частини електронного ресурсу у позатекстовому переліку бібліографічних посилань (списку літератури)	Garfield E. More on the ethics of scientific publication: abuses of authorship attribution and citation amnesia undermine the reward system of science. <i>Essays of an information scientist</i> . URL: http://www.garfield.library.upenn.edu/essays/v5p621y1981-82.pdf (Last accessed: 16.04.2013).
---	---

5.1. Підготовка тексту виступу презентації на захист

Захист магістерської роботи є завершальним етапом виконання дослідження, на якому магістрант має стисло представити результати виконаної роботи, схарактеризувати результати, яких було досягнуто, фокусуючись на новизні отриманих даних. Саме тому підготовці до виступу слід присвятити достатню кількість часу.

Підготовка до захисту магістерського дослідження містить такі етапи:

- 1) Написання тексту виступу;
- 2) Оформлення презентації до виступу;
- 3) Репетиція виступу (зачитування тексту, визначення таймінгу, внесення змін).

ОРІЄНТОВНА СТРУКТУРА ТЕКСТУ ВИСТУПУ НА ЗАХИСТІ

1. Привітання членів комісії та присутніх.
2. Визначення теми, мети, предмету, об'єкту і матеріалу дослідження (1 хвилина).
3. Пояснення основних термінів дослідження (3-5 термінів) або стислий виклад теорії (5-10 речень) (2 хвилини)
4. Наведення конкретних результатів роботи, коментування прикладів (4 хвилини).
5. Відповіді на запитання (3- 5хвилин).

Відзначимо, що магістрант має обмежену кількість часу, аби викласти своє дослідження, і тому варто дуже відповідально поставитись до укладання тексту виступу та розподілу часу між поясненням теоретичних основ і описом практичних результатів. Студенти мають схильність занадто детально спинятись на кожному теоретичному пункті, наводити забагато прикладів, робити занадто розлогий вступ.

Члени державної екзаменаційної комісії ознайомлюються з роботами магістрантів за кілька днів до захисту, тому мають уявлення, над чим працювали студенти і яких результатів було досягнуто.

Мета публічного захисту магістерської студії – презентувати себе як науковця, котрий вміє говорити стисло про головне, доречно і коректно користуватись термінами, вибудовувати причинно-наслідкові зв'язки, демонструвати глибоку обізнаність у темі роботи.

Надаємо орієнтовний текст виступу на ДЕ – захисті магістерської роботи. Пам'ятайте, що його максимальна тривалість – 7 хвилин.

ВИСТУП НА ЗАХИСТІ

Шановна комісія! Шановні присутні! Вашій увазі пропонується магістерське дослідження / робота на **тему**: «_____».

Мета нашого дослідження полягає у ... Для досягнення мети дослідження необхідно розв'язати низку **завдань** (наведені на слайді).

(Завдання не зачитуєте. Вкажіть їх на слайді, і цього достатньо.)

Об'єктом дослідження виступає ..., а **предметом** – .

Матеріалом дослідження слугує / виступає / було обрано ...

У теоретичній частині дослідження нами схарактеризовано поняття

рекламного тексту / спортивної статті / казки ... як жанру ....., визначено його / її характеристики, принципи та особливості перекладу.

Далі наводите 5-7 основних терміни дослідження з поясненням – дефініцією, описуєте взаємозв'язки між ними. Кожному термінові доречно присвятити окремий слайд.

Напр., «локалізація перекладу» – це ....

Її характерними рисами / особливістю структури є...

(Далі у 5-8 реченнях коротко описуєте суть теоретичних розділів. Рекомендуємо взяти за основу висновки до розділів. За потреби, наводите приклади – максимум 3 приклади на всю цю частину).

(Переходимо до практичного розділу – зазвичай це Розділ 3)

У Розділі 3 нами було здійснено / представлено / систематизовано ...

Найчастотнішою виявилась...

Домінантними стали... Це пов'язано з тим, що

Найменш частотними виявились... На нашу думку, це зумовлено...

(Саме ця частина – ключовий, найважливіший момент вашого виступу. Зараз ви презентуєте ТІ РЕЗУЛЬТАТИ, яких було ДОСЯГНУТО САМЕ ВАМИ, точніше вашим тандемом з науковим керівником. Ілюструйте цю частину прикладами. ВАЖЛИВО: не лише зачитати приклади, а й ПОЯСНИТИ, ЧОМУ обраний вами феномен / об'єкт / одиниця реалізовані в цьому реченні саме так).

Далі наводимо узагальнені висновки дослідження (6-10 речень). Нагадуємо, що розлогі, повно сторінкові висновки дослідження комісія бачить. Ваше завдання – стиснути їх до 6-10 речень.)

Таким чином, можна зробити висновок, що...

Можемо стверджувати, що...

Ми дійшли висновку.

(І завершення).

Доповідь завершено. Дякую за увагу.

(Обсяг тексту виступу, тривалістю 7 хвилин, складає 5-6 сторінок А4, шрифт 14, інтервал – 1,5.).

Немає потреби вивчати текст виступу напам'ять, достатньо виразно і з розумінням його озвучити.

Після вашого виступу члени комісії та присутні на захисту ставитимуть запитання по темі виконаної роботи. Науково коректно вважається починати відповідь зі слів: «Дякую за запитання!» і не перебивати людину, яка ставить запитання, навіть якщо ви вже вловили суть.

Рекомендуємо мати під рукою ручку і листочок для запису довгих запитань. Якщо вам поставили запитання щодо того аспекту, котрий ви не аналізували, можна відповісти «Названий Вами аспект не був предметом нашого дослідження» і додати власну думку, якою може бути логіка функціонування цього аспекту: «На нашу суб'єктивну думку, ...».

Підготовка презентації до захисту

Презентація Power Point, яка супроводжує ваш виступ, є не менш важливою за сам виступ. Візуально наукову інформацію сприймати легше, особливо, коли вона наведена стисло і узагальнено, тож приділіть достатньо уваги створенню коректно наукової презентації.

Рекомендації до оформлення презентації Power Point

Фон – білий або світлий, **шрифт** – чорний (розмір – 28), в **заголовках** (розмір – 32)– можна синій, зелений. На слайді – **5-12 слів**, речення у тексті виступу робите повні, а **на слайді** – ці ж самі **речення скорочуєте**, перетворюєте в словосполучення.

Текст НЕ впливає, НЕ вилітає, **слайди змінюються за кліком мишки.**

Слайд	Зміст
1.	Титулка: перші 3 рядки, тема, Ваше ПІБ, керівник
2.	Мета
3.	Завдання
4.	Об'єкт, предмет
5.	Матеріал дослідження
6.	Пояснення ключових термінів (5-7 термінів = 5-7 слайдів)
7.	
8.	....
9.	Результати дослідження (Розділ 3) з прикладами: 5-10 слайдів
10.	
11.	....
12.	Висновки (4-6 речень) на 1-2 слайдах.
13.	
14.	Дякую за увагу!

ПОРАДА 1: Роздрукуйте текст виступу у 2-х примірниках і на кожному з них підкресліть ті слова (краще – виділіть маркером), при вимовлянні яких має змінюватись слайд.

Це дозволить студентові не відволікатись під час виступу, думаючи:

«Пора чи не пора перемикає слайд?». Побачили підкреслене слово – натисли кнопку і читаєте далі. По-друге, це ваша страховка у випадку, коли комп'ютер розміщений занадто далеко від трибуни і ви фізично не дістаєте до клавіатури; коли пульт чи бездротова мишка відсутні.

Тоді ви можете дати запасний (другий) текст виступу колезі, котрий сяде за комп'ютер і змінюватиме слайди за підкресленими вами словами (йому не треба буде ловити ваш погляд, а вам кожного разу кивати зі значенням: «Пора»).

ПОРАДА 2: Збережіть презентацію у кількох форматах (Word 2003, Word 2007, Word 2010, PDF). Під час захисту може виявитись, що місцевий ПК не читає формат вашої презентації, що «поплив» текст, спотворені кольори тощо. Врахуйте це.

ПОРАДА 3: Збережіть презентацію на двох різних флешках, а також (обов'язково) перешліть собі на пошту (і випишіть її пароль!). Так ви завжди зможете завантажити цей файл зі своєї пошти.

Вимоги та рекомендації до написання анотації до магістерських робіт

Анотація (лат. *annotatio* — зауваження, помітка) — короткий виклад змісту книги, статті, розробки, звіту тощо. Дозволяє робити висновки про доцільність їх докладнішого вивчення. При анотуванні крім змісту твору, враховується його призначення, цінність, направленість.

Анотація – це стисла форма представлення змісту дослідження. Її завдання полягає в тому, щоб викликати читацький інтерес у реципієнта своїм коротким викладом.

Анотації має свою структуру і, здебільшого, складається з трьох основних частин:

1. **Довідкова частина**, у якій зазначається відомості про автора, назва наукової праці, рік видання тощо;

2. **Головна частина** розкриває основні параметри дослідження та найважливіші положення наукової розвідки;

3. **Підсумкова частина.** Тут зазначаються загальні висновки дослідження, а також вказується коло зацікавлених осіб, для яких ця робота може бути корисною.

Для написання анотації варто дотримуватися таких порад:

1. Мова має бути лаконічною, використовуйте, переважно, прості речення;

2. Текст анотації має бути чітко структурований та логічно побудований;

3. Доречно використовувати безособові конструкції та окремі слова або словосполучення, такі як: «у роботі досліджено», «коротко окреслено», «розлого описано» тощо;

4. Потрібно уникати повторів у назві теми дослідження та змісті анотації;

5. Звертайте увагу на точність передачі формулювань та визначень;

6. У тексті анотації допускається використання загальноприйнятих скорочень;

7. Анотація має бути представлена двома іноземними мовами, які вивчалися на курсі (німецька й англійська);

8. Анотація є коротким викладом наукового дослідження, тому її об'єм не повинен перевищувати ... друкованих символів;

9. Не доречно включати в анотацію малюнки, схеми, графіки тощо та робити посилання на використані джерела.

Варто зазначити, що анотація – стисле повідомлення про повний обсяг дослідження, з якого повинно бути зрозумілим, наскільки глибоким було дослідження.

Вимоги та рекомендації до написання рецензії на магістерську роботу

Завершена магістерська робота має пройти процедуру рецензування. Рецензента на магістерську роботу призначає кафедра. Рецензентами можуть бути провідні фахівці науково-дослідних інститутів та вищих закладів освіти відповідної кафедри, які мають звання не нижче кандидата наук.

Рецензування передбачає попередню оцінку науково-дослідного та теоретико-методологічного рівня кваліфікаційної роботи. З'ясувати ступінь оволодіння магістранта методами наукового дослідження та здатність використовувати теоретичні знання для аналізу практичної діяльності, їхнє вміння робити висновки на основі отриманих результатів дослідження.

Мета рецензування – допомогти молодому науковцю глибше та ґрунтовніше осягнути основні положення з обраної ним теми дослідження, визначити рівень володіння матеріалом, а також вміння аналізувати, керуючись цими знаннями, надати поради щодо покращення кваліфікаційної роботи.

Рецензію пишуть у довільній формі, проте варто звернути увагу на такі моменти:

1. Постановка проблематики, вміння обґрунтувати її, визначення актуальності дослідження;
2. Здатність визначити основне коло питань, логічно та зв'язно подавати матеріал;
3. Звернути увагу на позитивні сторони та недоліки, а саме: глибина аналізу, вичерпність опрацювання літературних джерел, використання теорії на практиці, застосування методологічних основ дослідження тощо;
4. Окреслити новизну дослідження та його практичну цінність;
5. Оцінити самостійність та творчість магістранта при аналізі теоретичного та фактичного матеріалу дослідження;
6. Дати характеристику мовній коректності та стилістичній правильності викладу теоретичних та практичних засад наукового

дослідження;

7. Описати здатність студента використовувати наукову літературу для проведення власного пошуку;

8. Особливу увагу варто звернути на повноту розкриття теми та відповідність поставлених мети та завдань зробленим висновкам;

9. В кінці рецензії зазначається загальна оцінка кваліфікаційної роботи, рекомендація рецензента до захисту та присвоєння кваліфікації;

10. Нижче подаються короткі відомості про рецензента: прізвище та ініціали, науковий ступінь і вчене звання, посада, дата написання рецензії, особистий підпис;

11. Магістрант має бути ознайомлений з рецензією перед захистом кваліфікаційної роботи.

Відгук наукового керівника на кваліфікаційну роботу

Готова магістерська робота подається науковому керівнику для оцінювання. У разі позитивного схвалення науковий керівник пише відгук на цю кваліфікаційну роботу і передає на кафедру.

Відгук пишеться у довільній формі, проте має висвітлити наступні пункти:

1. Оцінити актуальність запропонованого дослідження;
2. Визначити новизну та складність дослідження;
3. Охарактеризувати вміння студента використовувати сучасні методи та засоби дослідження, зокрема новітні комп'ютерні програми;
4. Звернути увагу на здатність магістранта творчо підходити до вирішення проблем, що виникають під час наукового дослідження, проводити теоретичні та експериментальні дослідження, аналізувати отримані результати та робити відповідні висновки;
5. Описати вміння самостійно аналізувати наукову літературу, обробляти результати наукового експерименту;
6. Вказати на недоліки та огріхи, зроблені під час виконання кваліфікаційної роботи;
7. Запропонувати рекомендації задля поліпшення наукової розвідки;

8. Подати зауваження щодо змісту та оформлення магістерської роботи, її завершеності, а також зробити висновок щодо відповідності вимогам таких робіт;
9. Загальні висновки, в яких науковий керівник зазначає про можливість рекомендувати магістерську роботу до захисту та присвоєння магістранту кваліфікації «магістр».

6. Критерії оцінювання якості виконання кваліфікаційної роботи

Параметри оцінювання	Діапазон балів	Критерії оцінювання за 100 – бальною шкалою
I. Оцінювання якості (змісту) курсової роботи	0-50	
1. Відповідність змісту курсової роботи темі, меті та завданням (0-15)	0	Зміст жодного з розділів кваліфікаційної роботи та загальні висновки не відповідають меті та поставленим завданням.
	1-4	Зміст одного - двох підрозділів першого розділу кваліфікаційної роботи відповідають завданням. Зміст другого розділу не відповідає. Одне завдання корелює із загальними висновками. Немає висновків до розділів.
	5-8	Зміст усіх підрозділів першого розділу кваліфікаційної роботи відповідають завданням, однак підрозділи другого розділу не відповідають. Одне - два завдання корелюють із загальними висновками. Немає висновків у розділі.
	9-12	Зміст усіх підрозділів першого і другого розділів кваліфікаційної роботи відповідають завданням. Не усі завдання корелюють із загальними висновками. Є висновки до розділів.
	13-15	Зміст усіх підрозділів усіх розділів кваліфікаційної роботи відповідає завданням. Поставлені завдання повністю корелюють із загальними висновками.

		Наявні висновки до розділів.
2. Ступінь розкриття теоретичних аспектів проблеми та коректність використання понятійного апарату (0-15)	0	Понятійний апарат не сформовано; теоретичні аспекти не розкриті.
	1-4	Понятійний апарат сформовано частково; теоретичні проблеми не розкриті (або розкриті поверхово).
	5-8	Понятійний апарат сформовано частково; теоретичні проблеми розкриті частково.
	9-12	Понятійний апарат сформовано частково; теоретичні проблеми розкриті не повністю.
	13-15	Понятійний апарат сформовано; теоретичні проблеми розкриті повністю.
3. Наявність узагальнень різних точок зору та підходів до постановки розв'язання проблеми (0-10)	0	Узагальнення відсутні або некоректні.
	1-3	Узагальнення поодинокі (або повторюють раніше зазначену думку, або спотворюють оригінальний зміст), у кінці підрозділу відсутні самостійні висновки.
	4-6	Узагальнення наявні в більшості підрозділів, але не у всіх. Самостійні висновки наявні не у всіх підрозділах.
	7-9	Узагальнення коректні, але висновки у кінці підрозділу відсутні (або наявні не у всіх).
	10	Узагальнення коректні, самостійні висновки у кінці підрозділів наявні.
4. Ступінь використання та методика роботи з факт. матеріалом (0-10)	0	Фактологічний матеріал не використаний, лише теоретичні положення.

	1-3	Аналізується факт. матеріал іншого автора.
	4-6	Залучений самостійний фактологічний матеріал, не описана методика аналізу (не подається аналіз прикладів у тексті), відсутня кількісна характеристика.
	7-9	Залучений самостійний фактологічний матеріал описана методика аналізу. Приклади у тексті подаються або надмірно або недостатньо. Недостатньо кількісних показників.
	10	Залучений самостійний фактологічний матеріал описана методика аналізу. Достатня кількість прикладів у тексті для аналізу. Наявне кількісне та якісне пояснення результатів.
5. Обсяг та адекватність викор. при написанні роботи першоджерел дотрим. етики посилань (0-5)	0	Залучені матеріали лише навчальних підручників та посібників (до 10 джерел), етика посилань не дотримана.
	1-3	Залучені матеріали навчальних підручників та посібників, періодичних видань (11-15 джерел), етика посилань дотримана частково.
	4-5	Залучені матеріали навчальних підручників та посібників, монографій, періодичних видань та мережі Internet (більше 15 джерел), етика посилань дотримана.
II. Оцінювання оформлення	0-10	
1. Відповідність оформлення курсової роботи встановленим вимогам, строки подання керівнику	0	Текст курсової роботи оформлено з суттєвими порушеннями встановлених вимог (вимог не дотримані), робота подана керівнику невчасно. У роботі відсутня логічна послідовність і науковий стиль викладу.
	1-3	Текст роботи оформлено із незначними порушеннями встановлених вимог, список літератури – не за вимогами. В курсовій

		роботі порушено логічну послідовність.
	4-6	Текст роботи оформлено у відповідності до встановлених вимог. Список літератури – з порушеннями вимог. Порушено логічну структуру.
	7-9	Текст курсової роботи та список літератури оформлено у відповідності до встановлених вимог, курсова подана керівнику невчасно.
	10	Текст курсової роботи та список літератури оформлено у відповідності до встановлених вимог, курсова подана керівнику вчасно.
II. Оцінювання захисту курсової роботи	0-40	
1. Вміння чітко та стисло викласти основні результати дослідження (0-8)	0	Студент неспроможний чітко та стисло викласти основні результати дослідження
	1-2	Студент невпорядковано викладає основні результати дослідження / або пропускає один із 3-х основних частин (або вступ, або рез-ти, або висновки, перспективи), не викладається у регламент.
	3-4	Студент не послідовний у викладі результатів, не викладається у регламенті.
	5-6	Студент викладає усі основні частини презентації, але наявна надлишкова інформація, не викладається у регламент.
	7-8	Студент спроможний чітко та стисло викласти основні результати дослідження, викладається в регламент.
2. Використання роздаткового ілюстративного матеріалу (програми Power Point) (0-8)	0	Роздатковий (ілюстративний) матеріал не використано.
	1-2	Використано програму Power Point, але назви слайдів не відповідають їх змісту або змісту роботи.

	3-7	Використано програму Power Point, наявні численні помилки в презентації (див. нижче, зниження балу – залежно від кількості помилок).
	8	Доповідь супроводжена якісною презентацією з дотриманням вимог.
3. Повнота, глибина, обґрунтованість відповідей на питання (0-10)	0	Студент неспроможний (або відмовляється) надати відповіді на поставлене питання.
	1-3	Студент дає відповіді не на всі поставлені питання, має труднощі у формулюванні коректної, адекватної відповіді.
	4-6	Студент дає відповіді не на всі поставлені питання.
	7-9	Студент надає неповні, поверхневі, необґрунтовані відповіді на усі поставлені питання.
	10	Студент надає повні, глибокі, обґрунтовані відповіді на поставлені питання.
4. Грамотність стилю та мови презентації (0-10)	0	Студент допускає надмірну кількість помилок, що утруднює сприйняття інформації, відсутній науковий стиль викладу.
	1-3	Студент не використовує метамови дослідження, робить велику кількість фонетичних і граматичних помилок.
	4-6	Частково порушено науковий стиль (канцеляризми, забагато запозичень, проф. сленг), наявні значні граматичні, фонетичні, мовні помилки, повтор інформації.
	7-9	Дотримано метамови та стилю дослідження, наявні очевидні граматичні, лексичні, фонетичні, мовні помилки.
	10	Дотримано метамови та стилю дослідження, допущено кілька помилок (які студент сам виправляє).

5. Додатковий бал (0-4)	0-4	Ставиться, якщо студент виявив неординарність у поданні презентації (пропонує власне бачення проблеми, неординарно створив слайди, робив усе вчасно і сумлінно тощо).
-------------------------	-----	---

ЛІТЕРАТУРА

1. Авраменко М. М. Актуальні проблеми підготовки студентів економічних факультетів до оформлення ділових документів англійською мовою: електрон.версія.URL:http://www.nbuu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Trkov/2009_39/26.pdf (дата звернення: 25.07.2017).
2. Андрушко С.Я. Искусство составление деловых писем на английском языке. Одесса: Два слона, 1993. 31 с.
3. Балацька О.Л. Дискурсивні властивості критики в англійській науковій статті : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : 10.02.04 «Германські мови» / О.Л. Балацька. Х., 2013. 20 с.
4. Боровинський І.М. Відтворення образної своєрідності поезій англійських та американських романтиків в українських перекладах : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : 10.02.16 «Перекладознавство» / І.М. Боровинський. К., 2011. 19 с.
5. Бушмин А. Методологические вопросы литературоведческих исследований / А. Бушмин. М., 1969. 228 с.
6. Голомб Л. Методологія та методика студентських наукових досліджень із українського літературознавства: Навчально-методичний посібник / Л. Голомб. – Ужгород, 2002. – 76 с.
7. Довідник здобувача наукового ступеня. Збірник нормативних документів та інформаційних матеріалів з питань атестації наукових кадрів вищої кваліфікації / упорядник Ю.І.Цеков; переднє слово Р.В. Бойка. К.: Редакція «Бюлетеня Вищої атестаційної комісії України», 2000. 64 с.
8. Жмайлов В.М., Скрипник Ю.В., Закоморний С.М. Дипломне проектування: навчально-методичний посібник. Суми: ВАТ СОД «Козацький вал», 2002. 422с.
9. Закон України «Про вищу освіту» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://vnz.org.ua/zakonodavstvo/111-zakon-ukrayiny-pro-vyschu-osvitu>
10. Мацько Л.І. Стилїстика української мови : [підручник] / Л.І. Мацько, О.М. Сидоренко, О.М. Мацько. К., 2003. 462 с.
11. Сабадош І.В. Дипломна робота з українського мовознавства: Методичні

рекомендації для студентів українського відділу філологічного факультету університету / І.В. Сабалош. Ужгород, 2003. 80 с.

12. Gould J.R., Losano Wayne A. Opportunities in Technical Writing Careers. McGraw-Hill, 2008. 152 p.
13. Routledge Encyclopedia of Translation Studies / ed. by Mona Baker, Gabriela Saldanha. Routledge, 2009. 674 p.

ДОДАТКИ

Додаток Б Розташування розділів та підрозділів у роботі

РОЗДІЛ 1

НАЗВА РОЗДІЛУ

1.1. Назва підрозділу

Текст текст текст текст текст текст текст текст текст текст текст текст
текст текст текст текст текст текст текст текст текст текст текст текст
текст текст текст текст текст текст текст текст текст текст текст текст
текст текст текст текст текст текст текст текст текст текст текст текст
текст текст.

1.1.1. Назва підрозділу. Текст текст текст текст текст текст текст
текст текст текст текст текст текст текст текст текст текст текст текст
текст текст текстм текст текст текст текст текст текст текст текст текст
текст текст текст текст текст текст текст текст текст текст текст текст
текстм текст текстм текст текст текст текст текст текст текст текст
текст текст текст.

Додаток В Зразок анотації до магістерської роботи

АНОТАЦІЯ

До магістерської роботи Вишневецької Катерини

На тему: «ПРОБЛЕМИ СТВОРЕННЯ ТА УПРАВЛІННЯ
ТЕРМІНОЛОГІЧНИМИ РЕСУРСАМИ ДЛЯ ГАЛУЗІ ІНФОРМАЦІЙНИХ
ТЕХНОЛОГІЙ»

У магістерській роботі основна увага фокусується на вивченні системи управління термінологічними базами даних MultiTerm та вирішенні прикладних задач термінологічного забезпечення перекладацьких проектів у галузі інформаційних технологій.

Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків до кожного розділу, загального висновку, списку використаних джерел та додатку. Перший теоретичний розділ висвітлює історичні передумови та суть основних проблем української національної термінографії. У другому розділі розглянуто та проаналізовано основні етапи підготовки термінології галузі інформаційних технологій до проекту, досліджено основні засоби і способи номінації термінів даної галузі. У третьому розділі описано одну з найпоширеніших систем управління термінологічними базами даних сучасності, зокрема: MultiTerm. Висвітлено її переваги та запропоновано модель укладання термінологічних ресурсів для галузі ІТ-технологій.

Ключові слова: термінологічна база даних, MultiTerm, термінографія, термінологія, інформаційні технології.

ANNOTATION

Zur Masterarbeit Vyshnevetska Kateryna

Zum Thema «BILDUNG UND VERWALTUNG DER TERMINI FÜR DEN FACHBEREICH INFORMATIONSTECHNOLOGIEN IN DER DEUTSCHEN UND UKRAINISCHEN SPRACHEN»

In der Masterarbeit liegt der Schwerpunkt auf der Untersuchung des Managementsystems der Terminologie-Databases MultiTerm und der Lösung der Anwendungsprobleme der terminologischen Bereitstellung von Übersetzungsprojekten im Bereich der Informationstechnologie.

Die Arbeit besteht aus einer Einführung, drei Abschnitten, Schlussfolgerungen zu jedem Abschnitt, einer allgemeinen Schlussfolgerung, einer Liste der verwendeten Quellen und der Anwendung. Der erste theoretische Abschnitt beleuchtet die historischen Voraussetzungen und das Wesen der Hauptprobleme der nationalen ukrainischen Terminologie. Im zweiten Abschnitt werden die Hauptstufen der Vorbereitung der Terminologie der Informationstechnologien für das Projekt betrachtet und analysiert; die grundlegenden Mittel und die Methoden der Nominierung der Termini der gegebenen Branche werden untersucht. Der dritte Abschnitt beschreibt eines der am häufigsten verwendeten Terminologie-Datenbank-Management-Systeme, einschließlich MultiTerm. Seine Vorteile werden hervorgehoben und das Modell der terminologischen Ressourcen für die IT-Industrie vorgeschlagen.

Schlüsselwörter: Terminologiedatenbank, MultiTerm, Terminologie, Terminolographie, Informationstechnologien.

ANNOTATION

to the Master's Thesis by Vyshnevetska Kateryna

“PROBLEMS OF THE DEVELOPMENT AND MANAGEMENT TERMINOLOGICAL RESOURCES FOR THE INFORMATION TECHNOLOGY INDUSTRY”

Master's thesis focuses on studying the management system of Terminological Databases MultiTerm and solving the application problems of the terminological provision of translation projects in the information technology industry.

The work consists of an introduction, three chapters, conclusions to each chapter, a general conclusion, a reference list and the application. The first theoretical chapter highlights the historical preconditions and the essence of the main problems of Ukrainian national terminology. In the second chapter are considered and analyzed the main stages of preparation for the terminology project of the information technology industry; are investigated the basic means and methods of nomination of the IT terms. The third chapter describes one of the most commonly used Terminology Database Management Systems MultiTerm. In master's thesis are highlighted the advantages of the terminological management system; is proposed the model of terminological resources for the IT industry.

Key words: terminology database, MultiTerm, terminology, terminographie, information technologies.

Додаток Г Зразок рецензії на магістерську роботу

РЕЦЕНЗІЯ

На магістерську роботу

«Проблеми створення та управління термінологічними ресурсами для галузі інформаційних технологій»

Студентки 2 курсу другого (магістерського) рівня вищої освіти
Вишневецької Катерини Вадимівни

Магістерська робота студентки 2 курсу другого (магістерського) рівня вищої освіти Вишневецької Катерини Вадимівни присвячена актуальній в українському перекладознавстві темі – проблемі створення та управління термінологічними ресурсами для галузі інформаційних технологій в умовах сучасного програмного забезпечення професійної роботи перекладача.

Кваліфікаційне дослідження складається із 3 розділів: «Проблеми національної термінографії», «Підготовка термінології для проекту», «Укладання та управління термінологічної бази» та п'ятьох додатків.

Об'єкт дослідження – проблеми термінологічної номінації в галузі інформаційних технологій для німецької та української мов, а його предметом є створення та управління термінологічними ресурсами для галузі ІТ-технологій.

Серед досягнень студентки можна назвати наступні: актуальність роботи (в ній увага фокусується на вивченні однієї з найпоширеніших систем управління термінологічними базами даних сучасності, зокрема: MultiTerm), новизна (відсутність розлогих досліджень відповідної тематики за винятком робіт А. Л. Міщенко, наскільки нам відомо, робота виконана в межах студентської науки, що відкриває широкі можливості для перевірки та поглиблення її результатів), об'єм термінологічної вибірки, здійсненою студенткою, укладання алгоритму дій при створенні перекладацьких термінологічних ресурсів засобами сучасного програмного забезпечення тощо. Так, К. В. Вишневецька провела ретельне систематизування сучасних програмних можливостей з обробки термінологічних систем, проаналізувала

труднощі укладання тематичних (корпоративних) глосаріїв, особливості їх будови та функціонування в професійному виробничому процесі перекладу.

Проте, незважаючи на позитивні сторони, у магістерському дослідженні, на нашу думку, інколи перекладознавчий аналіз поступається пріоритетністю аналізу власне термінографічному та програмно-апаратному, що дає дещо спотворене уявлення про місце результатів роботи в теоретичному перекладацькому знанні. Не позбавлене дослідження і друкарських помилок.

У цілому, на нашу думку, робота заслуговує на оцінку 60 балів.

Доцент кафедри англійської мови та методики її викладання

Паращук В.Ю.

Додаток Д Зразок відгуку на магістерську роботу

ВІДГУК

на магістерську роботу

«ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ НІМЕЦЬКИХ ТУРИСТИЧНИХ БРОШУР УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ»

студентки 2 курсу другого (магістерського) рівня вищої освіти П (А / Н) 17
(206 МН) групи,

спеціальності: 035 Філологія, Освітньо-професійна програма: (Германські
мови та літератури (переклад (німецька та англійська мови включно))

Мосієнко Анастасія Вікторівна

У магістерській роботі Мосієнко Анастасії розглядаються функціонування лексичних особливостей у текстах туристичної літератури а також аналіз прийомів та засобів, які слугують виразниками цього явища. Матеріалом дослідження авторка обрала туристичні журнали, брошури та сайти. Магістрантка увиразнює поняття «туристичного дискурсу», наводить основні терміни, обираючи таким чином термінологічний апарат дослідження. Також в роботі наведено численні визначення досліджуваних понять, що дозволяють не тільки глибше дослідити їхню специфіку, а й краще зрозуміти особливості реалізації цього явища. Так, на основі проведеного дослідження, у роботі запропоновано висвітлення реалізації цього явища у німецькому та українському соціумах. Актуальність магістерської роботи визначається передусім потребою у комплексному аналізі саме німецьких туристичних брошур і вироблення стратегій перекладу їх українською мовою. Практична значущість дослідження підкріплюється тим фактом, що практичні рекомендації щодо перекладу туристичних брошур можна застосовувати під час перекладу текстів даних видів, а також під час практичних занять з практики перекладу майбутніх перекладачів. Їх можна використовувати як джерело для якісного та ретельного аналізу туристичного дискурсу, для пошуку шляхів її перекладу зі збереженням адекватності та комунікативного повідомлення.

Магістрантка представила збалансоване поєднання лінгвістичного та частково перекладознавчого аспектів у своєму дослідженні. Теоретична частина представлена логічним та розлогим викладом і узагальненням попереднього досвіду українців та германців. У роботі запропоновано також власну методологію реалізації туристичних послуг в німецькому та українському суспільствах. Практична частина містить спробу аналізу конкретних випадків зацікавлення та зваблювання потенційного клієнта.

Проте варто зазначити, що у роботі також присутні моменти, які вимагають виправлень та уточнень. Серед технічних вимог оформлення досліджень такого рівня некоректно використано міжрядкові відступи. Анастасія Вікторівна доволі часто зловживає лексемою «туристичний»; допущено друкарські помилки. У роботі, а саме у додатках до роботи, доречно було б запропонувати ілюстративний матеріал з досліджуваної теми, аби увиразнити результати своїх досліджень.

Загалом можна стверджувати, що студентка Мосієнко Анастасія Вікторівна виявила дуже добрі здібності до науково-дослідної роботи, зробила спробу поєднувати теоретичні положення дослідження з їх практичним втіленням, а також продемонструвала здатність узагальнювати отримані результати. Результати запропонованої наукової розвідки було висвітлено у авторській статті «ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ НІМЕЦЬКИХ ТУРИСТИЧНИХ БРОШУР УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ» у «Науковому студентському віснику» м. Кропивницький 2018 рік.

Магістерську роботу Мосієнко можна вважати завершеним дослідженням, яке за змістом й оформленням повністю відповідає вимогам, що висуваються до кваліфікаційних робіт такого типу, і може бути допущена до захисту. Дослідження може бути оцінено на позитивну оцінку за умови відповідного захисту.

Науковий керівник
5 грудня 2018 року

Кандидат філологічних наук
ст.викл. Вerezubenko M.M.